

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Юрій ВІНОКУРОВ

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ У РОЗСЛІДУВАННІ
ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....170

Марина ВОЙЧИШЕНА

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ.....174

Ростислав ГОЛОВАЧ, Сергій ШЕРЕМЕТОВ, Володимир БАБЕНКО

СУДОВА ВІЙСЬКОВА ЕКСПЕРТИЗА У ПРОТИДІЇ ВІЙСЬКОВІЙ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....177

Polixenia GRECU

SEMNIFICAȚIA URMELOR DE APĂRARE ÎN INTERPRETAREA MECANISMULUI
AGRESIUNII.....182

Єлизавета ДРИГА

ЗНАЧЕННЯ ВИСНОВКУ СПЕЦІАЛІСТА У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО НЕЗАКОННИЙ ОБІГ
ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ.....186

Віктор ЗАГОРОДНІЙ, Ігор ЗАГОРОДНІЙ

ВЛАСНІ СПЕЦІАЛЬНІ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗНАННЯ СЛІДЧОГО ТА ДЕТЕКТИВА.....190

Юлія ЗГОДА

РОЛЬ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВИХ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО
СТАНУ.....194

Христина КІЛІМІЧЕНКО

ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО
ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТІВ ЖІНОК, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ
ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....197

Олександр КОТЛЯРЕНКО

БОЙОВИЙ ІМУНІТЕТ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАВДАНЬ СУДОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ..... 200

Дар'я КРИВЕНЧЕНКО, Юлія СЕМКО

ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ОЗНАК ЗАКЛИКІВ ДО ПІДТРИМКИ
РІШЕНЬ ТА/АБО ДІЙ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА, ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ ТА/АБО
ОКУПАЦІЙНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА.....204

Сергій ЛЯХОВЕЦЬКИЙ

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У КОНТЕКСТІ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК
ДОВЕДЕННЯ ОСОБИ ДО САМОГУБСТВА.....209

Ірина МАКОГІН

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРТИЗИ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ
ЩОДО ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ.....212

Кіліміченко Христина

*аспірантка кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7262-8828>

електронна адреса: kristina.tcimbal@gmail.com

ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТІВ ЖІНОК, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У тезах розкрито значення психологічних знань під час підготовки до допиту жінок, причетних до злочинів проти основ національної безпеки. Обґрунтовано важливість урахування індивідуально-психологічних особливостей, мотивів і впливів, що визначають поведінку допитуваної, для формування ефективної тактичної моделі допиту та отримання достовірних показань.

Ключові слова: допит, злочини проти основ національної безпеки, жінки-злочинці, когнітивне інтерв'ю.

Kilimichenko Khrystyna

postgraduate student of the Department of Criminalistics, Forensic

Examinations and Polygraphology,

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

MAIN ISSUES OF USING PSYCHOLOGICAL KNOWLEDGE IN PREPARING FOR INTERROGATION OF WOMEN INVOLVED IN COMMITTING CRIMES AGAINST THE BASIS OF NATIONAL SECURITY

The theses reveal the importance of psychological knowledge when preparing for the interrogation of women involved in crimes against the foundations of national security. The importance of taking into account individual psychological characteristics, motives and influences that determine the behavior of the interrogated woman is substantiated for the formation of an effective tactical model of interrogation and obtaining reliable testimony.

Keywords: interrogation, crimes against the foundations of national security, female criminals, cognitive interview.

Злочини проти основ національної безпеки характеризуються високим рівнем суспільної небезпеки та потребують використання спеціальних знань, зокрема психологічних, на всіх етапах досудового розслідування. Особливої актуальності психологічна підготовка набуває під час проведення допитів жінок,

причетних до вчинення таких кримінальних правопорушень. Це обумовлено як специфікою психологічних реакцій і мотивацій жінок у ситуаціях протиправної діяльності, так і об'єктивними складнощами, що виникають під час документування злочинів, пов'язаних із посяганням на державний суверенітет, конституційний лад, обороноздатність, економічну та інформаційну безпеку держави.

Допит є невід'ємною складовою розслідування злочинів проти основ національної безпеки, а отримана за результатами його проведення інформація є важливою складовою доказової бази. Тому ретельність підготовки до його проведення та якість отриманих результатів безпосередньо впливають на результати судового розгляду. Враховуючи рівень суспільної небезпечності злочинів проти основ національної безпеки та суспільний резонанс, яким супроводжується досудове розслідування та судове провадження щодо таких кримінальних правопорушень, здобуті під час допиту докази повинні відповідати вимогам належності та допустимості, детально розкривати важливу для слідства інформацію та виключати можливість неоднозначного їх тлумачення. Беручи до уваги той факт, що допит є досить складною вербальною дією, що безпосередньо передбачає отримання інформації від певної особи, яка є носієм властивих їй психологічно-поведінкових, соціальних та біологічних характеристик, процес отримання та оцінки здобутої від допитуваної особи вимагає розуміння загальних психологічних механізмів формування показань, врахування психолого-криміналістичного портрету допитуваної особи та контексту її злочинної поведінки.

Аналізуючи механізм злочинної поведінки, необхідно враховувати, що вона формується під впливом поєднання зовнішніх обставин і індивідуально-психологічних характеристик особи. Це поєднання визначає особливості кожного етапу кримінальної активності: формування мотиву, прийняття рішення, реалізації задуманого та поведінки після вчинення злочину. Важливо усвідомлювати, що дії на кожній стадії є результатом взаємодії між зовнішнім середовищем та особистістю правопорушника. І як зазначають О.М. Бандурка та О.М. Литвинов, «злочинна поведінка детермінується особливостями психіки злочинця і є системою його взаємопов'язаних реакцій на умови зовнішнього середовища» [1, с.11]. Тому при підготовці до допиту жінок, причетних до вчинення злочинів проти основ національної безпеки, важливим є вивчення детальної інформації щодо їхніх індивідуально-психологічних характеристик, соціального оточення, життєвого досвіду та особливостей мотиваційної сфери. Отримання такої інформації дозволяє слідчому не лише правильно інтерпретувати невербальні прояви поведінки допитуваної, а й вибудувати найбільш ефективну тактичну лінію допиту.

Особливу увагу слід приділяти попередньому аналізу психологічних чинників, які могли вплинути на залучення жінки до злочинної діяльності: ступінь усвідомлення нею характеру та змісту власних дій; рівень залежності від інших

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

учасників злочину, зокрема «вербувальника» та «куратора»; можливість та характер психологічного тиску на злочинницю; наявності вразливих станів або травматичного досвіду. Для жінок, причетних до злочинів проти основ національної безпеки, визначальними можуть бути такі фактори, як ідеологічний вплив, маніпулятивний тиск, емоційна вразливість, соціальна ізоляція або фінансова залежність.

Урахування цих аспектів створює передумови для коректного вибору тактичних прийомів допиту: способів встановлення психологічного контакту, прийомів зниження захисних реакцій, оптимального темпу й структури постановки запитань. Ефективність допиту значною мірою залежить від здатності слідчого адаптувати комунікативну стратегію до індивідуальних особливостей жінки, її емоційного стану, рівня тривожності та мотиваційних установок.

Таким чином, попереднє вивчення психологічного портрета допитуваної виступає ключовим інструментом у формуванні тактичної моделі допиту, що дозволяє отримати повні, правдиві й несуперечливі свідчення та мінімізувати ризики негативного результату допиту.

Необхідно підкреслити також, що звернення до психологічних знань при підготовці до проведення допиту жінок, причетних до вчинення зазначеної категорії злочинів, передбачає консультування зі спеціалістами-психологами, підбір особи, яка проводитиме допит, та її особиста підготовка в контексті визначення лінії поведінки, створення необхідних умов для успішного проведення допиту, вибір психологічних прийомів встановлення контакту та його підтримання впродовж усього допиту задля отримання повних та достовірних показань.

Жінки частіше, ніж чоловіки, орієнтовані на емоційно-змістовний компонент комунікації, тому важливо забезпечити структурованість бесіди, визначитися із переліком питань та їх чіткими формулюваннями, а також виключити можливість зовнішніх подразників. Попередньо оцінивши психологічний портрет допитуваної, слідчий може прийняти рішення про доцільність застосування методики процесуального інтерв'ю для проведення допиту, яка передбачає створення атмосфери психологічної безпеки. Важливим є дотримання принципу емпатичної нейтральності шляхом демонстрації зацікавленості в об'єктивному встановленні фактів без осуду чи емоційного тиску. Суб'єкт, який проводить допит, повинен контролювати власні емоції, уникати підвищеного тону та різких оціночних суджень, поступово підводячи до ключових запитань та уточнення важливих для слідства деталей.

Перелік використаних джерел:

1. Бандурка О.М., Литвинов О.М. Злочинна поведінка: норма, аномалія чи патологія? *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2013. № 5. С. 6-12.